

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การประเมินผล โครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ในช่วงเดือนกันยายน 2547 – มกราคม 2548 โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ

- 1) เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงาน โครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่
- 2) เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของโครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่
- 3) เพื่อระบุถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของโครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่

โดยผู้ศึกษา ได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาไว้ 3 ประการ คือ

- 1) โครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่ บรรลุประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก
- 2) ปัจจัยทางด้านความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักกับโครงการฯ และแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ
- 3) ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก ได้แก่ เพศ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ

การศึกษาในครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกอบการหอพัก จำนวน 175 คน และผู้เช่าพัก จำนวน 387 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโครงการฯ จำนวน 1 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากการดำเนินงานของสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดเชียงใหม่ จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ปรัชญาผลการศึกษา ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาจากการตอบแบบสอบถามของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก การสัมภาษณ์ของหัวหน้าทีมงานโครงการฯ และข้อมูลทุติยภูมิจากการดำเนินงานโครงการฯ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่

5.1.1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก

พบว่า ผู้ประกอบการหอพักส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 58.9 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.0 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 48.6 รายได้ ผู้ประกอบการหอพักส่วนใหญ่เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 10,001 – 45,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.9 (ดังตาราง 4.1)

ในส่วนของผู้เช่าพักส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 53.7 มีอายุส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 21-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.9 มีการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 46.3 ส่วนใหญ่อาชีพเป็นนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 49.9 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนระหว่าง 5,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 48.1 (ดังตาราง 4.2)

5.1.2 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อโครงการฯ ของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก

จากคำถามเกี่ยวกับการตัวโครงการฯ ทั้งหมด 32 ข้อ พบว่า ผู้ประกอบการหอพักส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจากโครงการฯ ในด้านวัตถุประสงค์โครงการฯ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.01) ส่วนในด้านกฎ ระเบียบและมาตรการโครงการฯ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ผลกระทบที่เกิดจากโครงการฯ และความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.22, 1.14, 1.16 และ 1.39 ตามลำดับ) ในขณะที่ด้านกิจกรรมของโครงการฯ และการตรวจตรา ติดตามและประเมินผลโครงการฯ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.74 และ 0.76 ตามลำดับ) (ดังตาราง 4.3)

ในส่วนของผู้เช่าพัก ส่วนใหญ่มีระดับความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หรือสิ่งที่เกิดขึ้นจริงจากโครงการฯ ในด้านวัตถุประสงค์โครงการฯ อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผู้ประกอบการหอพัก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.05) ส่วนในด้านกฎ ระเบียบและมาตรการโครงการฯ การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ผลกระทบที่เกิดจากโครงการฯ และความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.15, 1.08, 1.18 และ 1.61 ตามลำดับ) ในขณะที่ด้านกิจกรรมของโครงการฯ และการตรวจตรา ติดตามและประเมินผลโครงการฯ อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.83 และ 0.76 ตามลำดับ) (ดังตาราง 4.5)

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักที่มีต่อโครงการหอพักสีเขียวในจังหวัดเชียงใหม่

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักที่มีต่อโครงการฯ พบว่า

1) ด้านวัตถุประสงค์ของโครงการฯ พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างเห็นว่าโครงการฯ สามารถป้องกันและปราบปรามยาเสพติด การพนันและการมั่วสุมในหอพักอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกันกับการสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักเพื่อเป็นหน่วยในการต่อต้านยาเสพติด ส่วนในด้านการสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ต่อการเลือกเช่าหอพักและในด้านการพัฒนาคุณภาพเยาวชนให้ดีขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

2) ด้านมาตรการและข้อบังคับของโครงการฯ พบว่า การแยกประเภทหอพักออกเป็นชาย-หญิงหรือแยกชั้นกันอยู่ให้ชัดเจน และการกำหนดเวลาเปิด-ปิดหอพักที่แน่นอนอยู่ในระดับน้อย ส่วนเรื่องความสะอาดและถูกสุขลักษณะของหอพักกับการนำเอาบุคคลภายนอกเข้ามาในหอพักนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

3) ด้านแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า การให้ความสำคัญกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการฯ ในการดำเนินงานโครงการฯ กฎ ระเบียบที่บังคับใช้รวมไปถึงความชัดเจนของกฎระเบียบดังกล่าว และการให้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่โครงการฯ ต่อผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในด้านการประชาสัมพันธ์โครงการฯ การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนโครงการฯ การออกตรวจตราความเรียบร้อยหอพักของเจ้าหน้าที่ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการฯ อยู่ในระดับน้อย

4) ด้านผลกระทบจากโครงการฯ พบว่า ในส่วนของผู้ประกอบการหอพักเรื่องการเสียภาษีหอพัก รายได้จากการดำเนินกิจการหอพัก ความรับผิดชอบในด้านต่าง ๆ ที่มากขึ้น และปัญหาอุปสรรคในการดำเนินกิจการหลังจากมีโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการดูแลรักษาหอพักนั้นเพิ่มขึ้นในระดับน้อย ส่วนในด้านผู้เช่าพัก พบว่า หลังจากการดำเนินงานโครงการฯ ทำให้ผู้เช่าพักเองรู้สึกอึดอัดเมื่ออยู่ในหอพัก สิทธิส่วนบุคคลภายในหอพักลดลง และอยากที่จะไปเช่าสถานที่อื่นที่ไม่ได้อยู่ในโครงการฯ รวมไปถึงเรื่องความสะอาดเรียบร้อยและความปลอดภัยภายในหอพัก อยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านการลดปัญหายาเสพติด อบรมมุขต่าง ๆ และการมั่วสุมในหอพักนั้น ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่โดยภาพรวมของโครงการฯ ที่มีผลดีมากกว่าผลเสีย ผู้ประกอบการหอพักเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย ส่วนผู้เช่าพักเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง

5) ด้านความสนใจและการให้ความร่วมมือ พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักได้ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ โครงการฯ การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานกับทางเจ้าหน้าที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารรวมไปถึงการติดตามข้อมูลข่าวสารของทางโครงการฯ อยู่ในระดับปานกลาง

5.1.4 การวิเคราะห์ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ

จากการศึกษา ผู้ศึกษาได้แบ่งประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1) ประสิทธิภาพของโครงการฯ ทางด้านปัญหาเสพติด การพนัน การมั่วสุมและความปลอดภัยในร่างกายและทรัพย์สินในหอพัก พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างเห็นว่าปัญหาดังกล่าวยังคงเกิดขึ้นและมีให้พบเห็นในหอพัก อยู่ในระดับปานกลาง (ดังตาราง 4.7)

โดยปัญหาและสิ่งที่เกิดขึ้นในหอพักนั้นแบ่งออกเป็น (ดังตาราง 4.8 และ 4.9)

1.1 ผู้ประกอบการหอพักเห็นว่า การจำหน่ายสุรายาเสพติดภายในหอพัก อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับการจับกุมคดียาเสพติดและอาชญากรรมอื่น ๆ เหตุการณ์ทะเลาะวิวาทในหอพัก และการลักทรัพย์หรือของหาย ในขณะที่การเสพยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ของผู้เช่าพัก การเล่นการพนันและการมั่วสุมภายในหอพัก การปล่อยให้บุคคลภายนอกเข้า-ออกหอพักหลังเวลาที่กำหนด และระบบการรักษาความปลอดภัยของหอพัก อยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ผู้เช่าพักเห็นว่า การจำหน่ายสุรายาเสพติด การเสพสารเสพติดชนิดต่าง ๆ การเล่นการพนันและการมั่วสุมในหอพัก การปล่อยให้บุคคลภายนอกเข้า-ออกหอพักหลังเวลาที่กำหนด และระบบการรักษาความปลอดภัย อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนเรื่องการจับกุมคดียาเสพติดหรืออาชญากรรมอื่น ๆ ภายในหอพัก การทะเลาะวิวาทและการลักทรัพย์หรือของหายในหอพัก อยู่ในระดับน้อย

2) ประสิทธิภาพของโครงการฯ ทางด้านการสร้างเครือข่ายในกลุ่มผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักเพื่อเป็นหน่วยในการต่อต้านยาเสพติด พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าต่างให้ความร่วมมือกับทางเจ้าหน้าที่หรือโครงการฯ ในระดับปานกลาง ไม่ว่าจะเป็นเรื่อง การเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการฯ การแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการกระทำผิดต่าง ๆ ภายในหอพักกับทางเจ้าหน้าที่ การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโครงการฯ ได้จัดขึ้น และการรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติด (ดังตาราง 4.11 และ 4.12)

3) ประสิทธิภาพของโครงการฯ ทางด้านจำนวนหอพักที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและได้รับการประกาศให้เป็นหอพักสีขาว พบว่า ในทุกเขตพื้นที่มีหอพักที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและได้รับการประกาศให้เป็นหอพักสีขาวจำนวน 74 แห่ง จากหอพักที่เข้ารับการจดทะเบียนกับ

โครงการฯ ทั้งหมดจำนวน 330 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 22.4 ซึ่งถือว่าบรรลุประสิทธิผลในระดับปานกลาง (ดังตาราง 4.13)

ดังนั้น เมื่อพิจารณาประสิทธิผลของโครงการฯ ทั้ง 3 ข้อ จึงปฏิเสธสมมติฐานในข้อ 1 ที่ว่าโครงการหอพักสีขาวในเชียงใหม่ บรรลุประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก (บทที่ 1: 7)

5.1.5 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ หอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก แนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ และปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล กับตัวแปรตาม ประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักกับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ พบว่าความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการหอพักมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ และเป็นความสัมพันธ์แบบแปรผันตรง ในส่วนของผู้เช่าพัก ความสนใจและการให้ความร่วมมือมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ และเป็นความสัมพันธ์แบบแปรผันตรง (ดังตาราง 4.14: 82)

ดังนั้น จึงยอมรับสมมติฐานในข้อ 2 ที่ว่า ปัจจัยทางด้านความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ (บทที่ 1: 7)

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยในด้านแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า (ตาราง 4.15: 86)

2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประชาสัมพันธ์โครงการฯ กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ ในส่วนของผู้ประกอบการหอพัก พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และเป็นความสัมพันธ์แบบแปรผันตรง (ค่า r เท่ากับ 0.207)

2.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกฎ ระเบียบและมาตรการโครงการฯ กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ ในส่วนของผู้ประกอบการหอพัก พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และเป็นความสัมพันธ์แบบแปรผกผัน (ค่า r เท่ากับ -0.228)

2.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประชาสัมพันธ์โครงการฯ กับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ ในส่วนของผู้เข้าพัก พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับต่ำ และเป็นความสัมพันธ์แบบแปรผันตรง (ค่า r เท่ากับ 0.145)

2.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกฎ ระเบียบและมาตรการ โครงการฯ กับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ ในส่วนของผู้เข้าพัก พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างต่ำ และเป็นความสัมพันธ์แบบแปรผกผัน (ค่า r เท่ากับ -0.142)

ดังนั้น จึงขอรับสมมติฐานในข้อ 2 ที่ว่าแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ (บทที่ 1: 7)

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคลของผู้ประกอบการหอพักและผู้เข้าพัก มีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ

3.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการของผู้ประกอบการหอพัก พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของผู้ประกอบการหอพักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ดังตาราง 4.16: 88)

3.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการของผู้เข้าพัก พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของผู้เข้าพักอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ดังตาราง 4.16: 88)

ดังนั้น จึงขอรับสมมติฐานในข้อที่ 3 ที่ว่าปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ มีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ

3.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของผู้ประกอบการหอพักและผู้เข้าพัก พบว่า ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ดังตาราง 4.17: 89)

ดังนั้น จึงขอรับสมมติฐานในข้อที่ 3 ที่ว่าปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เข้าพัก

5.1.6 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักได้กล่าวถึง ได้แก่

1) การประชาสัมพันธ์โครงการฯ

- การประชาสัมพันธ์โครงการฯ ทำได้ไม่ทั่วถึง ทำให้บางหอพักไม่รู้ว่าต้องดำเนินการตามโครงการฯ อย่างไร และผู้เช่าพักเองก็ไม่รู้ว่าโครงการฯ มีข้อบังคับอะไรบ้าง
- สื่อในการประชาสัมพันธ์มีน้อยเกินไป ทำให้ประชาชนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่เกิดความตื่นตัวและมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวโครงการฯ ได้ดีเท่าที่ควร
- การประชาสัมพันธ์ขาดความต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

- ควรเพิ่มสื่อในการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เช่น วิทยุ ป้ายประกาศ แผ่นพับ เสียงตามสายในแต่ละหมู่บ้านหรือชุมชน การใช้รถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ เป็นต้น
- ควรมีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากรไปทำการประชาสัมพันธ์โดยตรงตามหอพัก หรือตามแหล่งชุมชนที่มีหอพักอยู่หนาแน่น

2) กฎ ระเบียบและมาตรการโครงการฯ

- กฎ ระเบียบของโครงการฯ บางข้อมีความเข้มงวดเกินไปปฏิบัติตามได้ยาก เช่น การแบ่งประเภทชาย-หญิง การกำหนดเวลาเปิด-ปิด หอพัก
- กฎหมายบางข้อมีความล้าหลัง ไม่สามารถที่จะนำมาใช้ในการบังคับได้อย่างครอบคลุม เช่น ความหมายของคำว่า “หอพัก” ตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507
- กฎ ระเบียบของโครงการฯ สร้างผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น รายได้ของผู้ประกอบการหอพัก สิทธิส่วนบุคคลของผู้เช่าพัก

ข้อเสนอแนะ

- กฎ ระเบียบของโครงการฯ บางข้อน่าจะมีการอนุโลมหรือลดหย่อนบ้าง เช่น การแบ่งประเภทหอพักชาย-หญิง หรือการแยกชั้นกันอยู่
- การออกกฎ ระเบียบของโครงการฯ ที่นำมาใช้บังคับ น่าจะให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีผลกระทบโดยตรงเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนด หรือเปิดรับความคิดเห็นต่อการกำหนดกฎ ระเบียบและมาตรการ โครงการฯ

3) กิจกรรมที่สนับสนุนโครงการฯ

- กิจกรรมที่จัดเพื่อสนับสนุน โครงการฯ มีน้อยเกินไป
- การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องน้อยเกินไป
- การดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ มีความล่าช้า

ข้อเสนอแนะ

- โครงการฯ ควรจะมีการจัดกิจกรรมให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เช่น การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างหอพัก
- ควรเพิ่มสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมให้มากขึ้น
- ควรเน้นการเพิ่มบทบาทในกิจกรรมของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักให้มีส่วนร่วมมากขึ้น
- ขอความร่วมมือหรือการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น เพื่อความสะดวกและประสิทธิภาพในการดำเนินกิจกรรม

4) การติดตามประเมินผลโครงการฯ

- ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินงาน
- ผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของโครงการฯ เนื่องจากไม่มีเจ้าหน้าที่มาคอยควบคุมและติดตามการดำเนินงาน
- การออกตรวจตราหอพักทำได้ไม่ทั่วถึง

ข้อเสนอแนะ

- ควรมีการออกตรวจสอบและติดตามเป็นระยะ ๆ เพื่อความต่อเนื่องและประสิทธิผลโครงการฯ
- ควรเพิ่มจำนวนเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถออกตรวจตราหอพักได้อย่างทั่วถึง
- ควรมีการจัดประเมินผลเป็นระยะ ๆ เพื่อให้ทราบถึงความก้าวหน้าและข้อบกพร่องของโครงการฯ

5.1.7 ทิศนะและข้อเสนอแนะของหัวหน้าทีมงานโครงการฯ

หัวหน้าทีมงาน โครงการฯ ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการฯ ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการฯ ในด้านต่าง ๆ ซึ่งพอสรุปได้เป็นประเด็น ดังนี้

1) ด้านแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ

เนื่องจากสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด เชียงใหม่ เป็นหน่วยงานเดียวที่รับผิดชอบต่อโครงการฯ โดยตรง ทำให้มีปัญหาคาดานจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ซึ่งถือว่ามียุ่่น้อยมากหากเทียบกับปริมาณงานและจำนวนหอพักที่มีมากขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนั้นเจ้าหน้าที่ของโครงการฯ แต่ละคนก็จะม้งานประจำอยู่แล้ว ทำให้ไม่สามารถที่จะทำงานหรือทุ่มเทให้กับงานโครงการฯ ได้อย่างเต็มที่ ส่งผลถึงการดำเนินงานระหว่างเจ้าหน้าที่ชุดปฏิบัติงานในแต่ละเขตพื้นที่ไม่สอดคล้องกัน ส่วนทางด้านกาให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานศึกษา และหอพักต่าง ๆ ก็ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาในการประชาสัมพันธ์และการประสานความร่วมมือระหว่างโครงการฯ กับนักเรียน นักศึกษา ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์จากโครงการฯ ส่งผลให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าวไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวโครงการฯ อย่างละเอียด จึงเป็นปัญหาต่อความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ซึ่งก็จะส่งผลต่อประสิทธิผลของโครงการฯ นอกจากนี้ยังมีเจ้าหน้าที่ในหลายหน่วยงาน ที่ยังไม่เข้าใจในคำจำกัดความของคำว่า “หอพัก” โดยให้ความหมายของหอพักว่ารวมถึงสถานที่พักอาศัยใด ๆ ที่มีนักเรียนนักศึกษาอาศัยอยู่ ทำให้ในทางปฏิบัติจึงไม่เป็นไปในแนวเดียวกันในแต่ละเขตพื้นที่การปฏิบัติงาน

ในส่วนของการออกตรวจตราหอพักในแต่ละเขตพื้นที่ นอกจากจะประสบกับปัญหาทางด้านบุคลากรแล้ว ยานพาหนะที่ใช้ในการออกตรวจก็มีจำนวนไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานล่าช้าและไม่สามารถตรวจสอบตรวจสอบหอพักทั้งหมดได้อย่างทั่วถึง ขณะที่ส่วนของงบประมาณการดำเนินงานโครงการฯ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ดังนั้นในการดำเนินงานโครงการฯ ควรมีการปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

- เน้นการประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย ชัดเจน และให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษา เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและก่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโครงการฯ กับผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก หรือระหว่างผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักด้วยตนเอง

- จัดตั้งชุดปฏิบัติงานที่รับผิดชอบในการดำเนินงานโดยตรง ไม่ซ้ำซ้อนหรือมีภาระหน้าที่งานประจำอยู่แล้ว เพื่อให้เจ้าหน้าที่ทุ่มเทกับการทำงานได้อย่างเต็มที่ ทำให้การดำเนินงานโครงการฯ เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

- ควรมีการเพิ่มจำนวนบุคลากร วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อความสะดวก รวดเร็วในการดำเนินงานและเพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการมีความครอบคลุมในพื้นที่เป้าหมาย

- เพิ่มความร่วมมือจากหน่วยงานและฝ่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถานศึกษา หอพัก หรือตามชุมชนต่าง ๆ เพื่อความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์ ควบคุมสอดส่องดูแลนักเรียนนักศึกษา และเป็นหน่วยประสานงานกับภาครัฐ เพื่อให้การดำเนินงานโครงการฯ มีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

2) ด้านนโยบาย กฎหมายและมาตรการโครงการฯ

เนื่องจากพระราชบัญญัติหอพักที่นำมาใช้ในการดำเนินงานควบคุมหอพัก ใช้มาเป็นเวลานานกว่า 30 ปีแล้ว ซึ่งในทางปฏิบัติยังไม่สามารถที่จะบรรลุถึงเจตนารมณ์ของกฎหมายได้ เพราะบทบัญญัติที่ได้บัญญัติไว้นั้น ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน บทกำหนดโทษมีอัตราโทษต่ำทำให้เจ้าของหรือผู้ประกอบการหอพักไม่เล็งเห็นความสำคัญ ซึ่งข้อบกพร่องที่สำคัญมีหลายประการ เช่น

- ไม่มีบทบัญญัติกำหนดให้เจ้าของหอพักแสดงระเบียบประจำหอพักไว้ในที่เปิดเผย

- ไม่มีบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลิกกิจการ

- บทบัญญัติที่กำหนดให้หอพักหญิงต้องใช้ผู้หญิงเท่านั้นเป็นผู้ทำงานในหอพัก เช่น งานช่าง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน

- ไม่มีบทบัญญัติและบทลงโทษห้ามใช้คำว่า “หอพัก” หรือภาษาอื่นที่มีความหมายเดียวกัน ประกอบชื่อของกิจการที่มีใช้หอพัก ตามพระราชบัญญัติหอพัก พ.ศ. 2507

- ไม่มีบทบัญญัติกำหนดโทษ กรณีเจ้าของหอพักขึ้นอัตราค่าเช่าพักเกินอัตราที่กำหนดไว้ในระเบียบประจำหอพัก

- ไม่มีบทบัญญัติและบทลงโทษ กรณีนิติบุคคลผู้เป็นเจ้าของหอพักกระทำความผิดที่มีโทษจำคุก

ถึงแม้กฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ข้อบัญญัติบางข้อได้ลดความสำคัญลงไป เนื่องจากสังคมไทยเรามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก แต่กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหรือข้อปฏิบัติที่เดิมได้บัญญัติไว้ ก็มีเหตุผลและสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมในสมัยนั้น เช่น ค่านิยมและความต้องการ

ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ที่ต้องการให้บุตรสาวของตนไปอยู่อาศัยในหอพักที่มีแต่ผู้หญิงเท่านั้น ไม่อยากให้มีผู้ชายเข้ามาปะปนอาศัยอยู่ด้วย เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม กฎหมายหอพักที่ใช้อยู่ในปัจจุบันก็ทำให้เจ้าหน้าที่ค่อนข้างลำบากใจในการปฏิบัติงานในหลายประเด็น เช่น คำจำกัดความของคำว่า “หอพัก” คือ สถานที่รับนักศึกษาตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป และมีการรับค่าตอบแทน หอพักบางแห่งจึงหลีกเลี่ยงให้พื้นเงื่อนไขของกฎหมาย บางแห่งก่อสร้างใหม่เป็น อพาร์ทเมนต์ คอนโดมิเนียม คอร์ท เป็นต้น โดยเปิดให้นักเรียน นักศึกษาเช่าอยู่ร่วมกับผู้เช่ากลุ่มอื่น หรือกรณีที่บิดามารดา ผู้ปกครองได้เช่า เช่าซื้อ หรือซื้อห้องพักสำเร็จรูปห้องหนึ่งหรือหลายห้องเพื่อเป็นที่พักอาศัยของบุตรหลาน ซึ่งเป็นนักเรียน นักศึกษา โดยเข้าพักอาศัยเกินกว่า 5 คน ก็จะเกิดคำถามว่าที่เช่าอาศัยลักษณะนี้เป็นหอพักหรือไม่ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการทำได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น จึงควรมีการปรับปรุงตัวกฎหมายให้มีความสอดคล้องกับสภาพการณ์ปัจจุบัน คือ

- ปรับเปลี่ยนนิยามของคำว่า “หอพัก” ให้ชัดเจนและสอดคล้องกับสภาพการณ์และข้อเท็จจริง สามารถดำเนินการได้ในทางปฏิบัติ

- เพิ่มบทบัญญัติให้เจ้าของหอพักต้องแสดงระเบียบประจำหอพักไว้ ณ ที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหอพัก เพื่อให้ผู้พักได้ทราบเกี่ยวกับอัตราค่าเช่า และป้องกันไม่ให้เจ้าของหอพักถือโอกาสเรียกเก็บค่าเช่าเกินอัตราที่นายทะเบียนหอพักเห็นชอบ นอกจากนี้เพื่อให้ผู้เช่าพักได้ทราบถึงกฎเกณฑ์ที่ผู้พักจะพึงปฏิบัติและให้บริการแก่ผู้เช่าพัก

- เพิ่มบทบัญญัติไม่ให้ผู้ใดใช้คำว่า “หอพัก” หรือคำในภาษาอื่นที่มีความหมายเดียวกัน ประกอบชื่อกิจการที่มีใช้หอพักตามพระราชบัญญัตินี้ ในดวงตรา ป้ายชื่อ ระเบียบหรือเอกสารอย่างอื่นเกี่ยวกับกิจการดังกล่าว เพื่อให้การตรวจสอบและการควบคุมการดำเนินกิจการหอพักตามพระราชบัญญัติที่กำหนดเป็นไปอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ

- ปรับเปลี่ยนบทบัญญัติกรณีหอพักหญิงต้องใช้ผู้หญิงเท่านั้นเป็นผู้ทำงานในหอพัก เนื่องจากหอพักในปัจจุบันส่วนมากมีการดำเนินกิจการขนาดใหญ่ ผู้พักมีจำนวนมาก จำเป็นต้องมีพนักงานรักษาความปลอดภัยหรือพนักงานซ่อมแซมอาคารซึ่งมีการจ้างพนักงานชาย การใช้แรงงานหญิงอย่างเดียวอาจไม่เหมาะสมกับลักษณะงานดังกล่าว

- เพิ่มบทลงโทษ โทษจำหรือปรับหรือทั้งจำทั้งปรับให้สูงขึ้นจากเดิมที่กฎหมายหอพักได้บัญญัติกำหนดโทษไว้ เพื่อให้อัตราโทษเหมาะสมยิ่งขึ้น เนื่องจากอัตราโทษที่ได้บัญญัติไว้นั้นไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน ซึ่งมีอัตราโทษต่ำ เจ้าของหรือผู้ประกอบการหอพักไม่เล็งเห็นความสำคัญและเกรงกลัวต่อกฎหมาย ซึ่งจะเป็นมาตรการหนึ่งที่จะทำให้ผู้ดำเนินกิจการหอพักเจ็ดหลายไม่ฝ่าฝืนกฎหมาย

3) ด้านกิจกรรมในการส่งเสริมและสนับสนุนโครงการฯ

จากการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมา กิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำมาใช้ในการสนับสนุนโครงการฯ ให้บรรลุผลสำเร็จมากขึ้นนั้น ยังมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยและยังไม่ค่อยเป็นรูปธรรม ดังนั้น โครงการฯ ควรริบเร่งในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต่อไปนี้

- รมรณรงค์การต่อต้านยาเสพติดให้กับเยาวชนที่เป็นผู้เช่าพักในหอพัก โดยอาจขอความร่วมมือให้ผู้ประกอบการหอพักจัดกิจกรรมดนตรีในหอพัก เพื่อเบี่ยงเบนความสนใจของนักเรียน นักศึกษาที่จะเข้าไปติดยาเสพติด โดยสนับสนุนเยาวชนในหอพักรวมตัวกันจัดแสดงดนตรีเพื่อ ลด ละ เลิก ยาเสพติด พร้อมกันนี้ให้จัดการประชาสัมพันธ์ด้านเอกสารเผยแพร่การต่อต้านยาเสพติด ซึ่งอาจขอความสนับสนุนจากสำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยติดประกาศเผยแพร่ในที่เปิดเผยทุกหอพักในเขตพื้นที่โครงการฯ และส่งเสริมให้เยาวชนในหอพักเล่นกีฬา โดยผู้ประกอบการหอพักส่งเสริมและสนับสนุนด้านสถานที่และอุปกรณ์กีฬา

- กำหนดแนวทางการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหอพักทั้งกับนักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครองและผู้ประกอบการหอพัก ให้มีความชัดเจนเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการหอพักดำเนินกิจการอย่างถูกต้อง และนักเรียน นักศึกษาหรือผู้ปกครองสามารถเลือกหอพักที่ดีและถูกต้องได้

- ขอความร่วมมือให้สถานศึกษาจัดทำทะเบียนนักเรียนนักศึกษาที่พักอาศัยในหอพัก และข้อมูลหอพักอย่างเป็นระบบและเป็นปัจจุบัน เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานตรวจตราและติดตามตรวจสอบพฤติกรรมของนักเรียนนักศึกษาในหอพัก และผู้ประกอบการหอพักว่าปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและมาตรการของโครงการฯ ที่กำหนดไว้หรือไม่

- จัดการประชุมสัมมนาผู้ประกอบการหอพักที่ได้รับใบอนุญาตแล้ว ร่วมกับสถานศึกษาในแต่ละเขตพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อให้รับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลง และความก้าวหน้าของโครงการฯ อย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะได้วางหลักเกณฑ์ในการดำเนินงานร่วมกัน

- เร่งจัดทำระบบมาตรฐานหอพัก โดยออกไปประกาศนียบัตรรับรองมาตรฐานให้กับหอพักที่ดำเนินการอย่างถูกต้องและผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเอาไว้ เพื่อเป็นกำลังใจให้กับผู้ประกอบการหอพักในการดำเนินงานร่วมกับโครงการฯ และเพื่อให้เป็นทางเลือกสำหรับผู้เช่าพัก โดยเฉพาะนักเรียนนักศึกษาในการที่จะเลือกเช่าหอพักที่ดี มีคุณภาพ

- สร้างความร่วมมือในการดำเนินงานแจ้งรายชื่อหอพักที่ปฏิบัติตามกฎหมายได้มาตรฐานและเป็นหอพักสีขาวที่ปลอดยาเสพติดให้กับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาสร้างความเข้าใจและสนับสนุนให้นักเรียนนักศึกษาในสถานศึกษานั้น เข้าพักในหอพักที่ถูกต้องและได้มาตรฐาน

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง การประเมินผลโครงการหอพักสีขาวในเชียงใหม่ ผู้ศึกษาได้สรุปและนำมาอภิปรายผลการศึกษาในประเด็นต่างๆ ได้ดังนี้

5.2.1 ผลการดำเนินงานโครงการฯ

จากผลการศึกษา พบว่า ผลการดำเนินงานโครงการหอพักสีขาวในเชียงใหม่ มีประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง โดยพิจารณาจากประสิทธิผลในการดำเนินงานในแต่ละด้านสามารถนำมาอภิปรายผลการศึกษาได้ดังนี้

1) ประสิทธิภาพของโครงการฯ ทางด้านปัญหายาเสพติด การพนัน การมั่วสุมและความปลอดภัยในร่างกายและทรัพย์สินในหอพัก พบว่า ผู้ประกอบการหอพักมีความเห็นว่าปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหอพักโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกันกับความคิดเห็นของผู้เช่าพัก โดยเมื่อแยกปัญหาที่เกิดขึ้นออกเป็นแต่ละประเด็น พบว่า ผู้ประกอบการหอพักเห็นว่าการจำหน่ายสุรา ยาเสพติดชนิดต่าง ๆ ภายในหอพักมีอยู่ในระดับน้อย ในขณะที่ผู้เช่าพักเห็นว่าปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ในบางหอพักผู้ประกอบการหอพักเป็นผู้ชายหรือจำหน่ายยาเสพติดชนิดต่าง ๆ เสียเอง โดยเฉพาะสุราและบุหรี่ โดยจะเปิดเป็นร้านมินิมาร์ท บริเวณข้างล่างของหอพัก เพื่ออำนวยความสะดวกในการซื้อหาของผู้เช่าพัก นอกจากนี้ผู้ประกอบการหอพักอาจจะมีใจที่ไม่พอใจที่โครงการฯ เข้ามาควบคุมในเรื่องนี้ ซึ่งมีผลต่อรายได้ที่ลดลง หรือกลัวความผิดจึงไม่อยากจะเปิดเผยความจริง ส่วนด้านผู้เช่าพักก็อาจเข้าใจว่าเรื่องการจำหน่ายสุรายาเสพติดต่าง ๆ ภายในหอพักไม่มีผลกระทบต่อตนเอง หากมีการควบคุมห้ามมีการจำหน่ายสิ่งเสพติดชนิดต่าง ๆ ในหอพัก ยังสามารถที่จะไปซื้อสุราและบุหรี่ที่ไหนก็ได้ตามหอพักอื่น ๆ ซึ่งมีร้านในลักษณะนี้อยู่

ในส่วนของจำนวนผู้ที่เสพยาเสพติดชนิดต่าง ๆ การพนันและการมั่วสุมภายในหอพักนั้น พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างเห็นว่าโครงการฯ บรรลุประสิทธิผลอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่โครงการฯ ได้มีการกำหนดให้ผู้ประกอบการหอพักมีหน้าที่คอยสอดส่องดูแลและควบคุมพฤติกรรมของผู้เช่าพัก โดยเฉพาะที่เป็นนักเรียน นักศึกษา ให้มีความประพฤติที่เหมาะสมกับวัย และในส่วนของผู้เช่าพักเองก็ต้องปฏิบัติตามกฎของหอพักที่ได้วางเอาไว้ บวกกับการเอาจริงเอาจังกับนโยบายของรัฐบาลที่จะปราบปรามยาเสพติด โดยการกำหนดเวลาในการขายสุรา การห้ามบุคคลที่อายุต่ำกว่า 18 ปี ซื้อบุหรี่และสุรา การปราบปรามการพนัน โดยเฉพาะโต๊ะบอลที่มีอยู่ตามหอพัก รวมไปถึงการกำหนดเวลาเปิด-ปิดของหอพัก ทำให้มีการนำเอาบุคคลภายนอกเข้ามาในหอพักได้ยากขึ้น ส่งผลให้ผู้เสพยาเสพติด การพนันและการมั่วสุมในหอพักมีจำนวนลดลงไปจากเดิม

ในส่วนของปัญหาด้านการทะเลาะวิวาท การลักทรัพย์และการจับกุมคดีต่าง ๆ ภายในหอพักนั้น พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างเห็นว่าอยู่ในระดับน้อย อาจเนื่องมาจาก หอพักมีการจ้างยามรักษาการณ์ทำหน้าที่คอยดูแลหอพักทั้งกลางวันและกลางคืนมากขึ้น หอพักบางแห่งถึงกับมีการติดโทรทัศน์วงจรปิดตามบริเวณ โรงจอดรถ และทางเข้าออกหอพัก การสร้างหอพักที่มีความปลอดภัยมากขึ้น เช่น มีกำแพงที่แน่นหนา มีกุญแจประตูเข้าออกหอพัก เป็นต้น นอกจากนี้ในปัจจุบันหอพักบางแห่งมีการเลือกบุคคลที่จะมาเข้าพัก หรือหากบุคคลที่อาศัยอยู่ก่อนแล้วแต่มีความประพฤติหรือการกระทำที่ไม่เหมาะสมก็จะมีการเชิญออก เหล่านี้ทำให้ปัญหาดังกล่าวในปัจจุบันมีจำนวนลดลงไป

2) ประสิทธิภาพโครงการฯ ทางด้านจำนวนสมาชิกผู้เข้าร่วมโครงการฯ และการสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติดของกลุ่มผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก พบว่า ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างให้ความสนใจในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกโครงการฯ เพื่อสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเมื่อแยกความร่วมมือออกเป็นแต่ละประเด็น พบว่า

การแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติด การพนันและการมั่วสุมที่เกิดขึ้นภายในหอพัก ให้กับทางเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง อาจเนื่องมาจาก ปัจจุบันการณรงค์การต่อต้านยาเสพติดมีมากขึ้น ไม่เฉพาะแต่โครงการฯ นี้เท่านั้น ยังมีองค์กรเอกชนและหน่วยงานของรัฐบาลที่ให้ความสนับสนุนอย่างเต็มที่ อีกทั้งการเอาใจจริงเอาใจกับนโยบายปราบปรามยาเสพติดของรัฐบาล ทำให้จำนวนยาเสพติดในประเทศลดลงไปมาก เกิดความตื่นตัวในสังคมเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดและผลกระทบของยาเสพติดที่เกิดขึ้น ทำให้หลายฝ่ายได้หันมาให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดกับทางเจ้าหน้าที่มากขึ้น ซึ่งอีกส่วนนั้นก็รวมถึงการให้ความร่วมมือของนักเรียน นักศึกษาที่ปัจจุบันมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับยาเสพติดและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมจากสิ่งเหล่านี้ แต่ในการจะแจ้งข่าวสารหรือเบาะแสดังกล่าวกับทางเจ้าหน้าที่ได้อย่างเต็มที่นั้น ก็อาจจะมีปัญหาและอุปสรรคอยู่บ้างในเรื่องของความปลอดภัยในชีวิตของผู้แจ้งเบาะแสที่จะตามมา ทำให้บางคนกลัวว่าจะเกิดอันตรายกับตนเองจึงไม่กล้าที่จะให้ความร่วมมือ ความสะดวกในการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐอาจจะไม่ดีเท่าที่ควร ให้ความร่วมมือในการแจ้งข่าวสารนี้ยังไม่บรรลุผลถึงระดับมาก

ในด้านของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการฯ เนื่องจากมีความเชื่อมั่นในวัตถุประสงค์โครงการฯ อยู่ในระดับปานกลางอาจเนื่องมาจาก วัตถุประสงค์ของโครงการฯ ที่ได้วางไว้มีความชัดเจน เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและมีความเป็นไปได้สูง ทำให้ทั้งผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักต่างมีความเห็นด้วยในระดับมาก (ตาราง 4.4 และ 4.6) โดยเฉพาะ

ในด้านการป้องกันแก้ไขปัญหาเสพติด การพนันและการมั่วสุมในหอพัก และการสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติด ซึ่งอาจทำให้ผู้ที่รับรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ เห็นว่าหากเข้าร่วมกับโครงการฯ และมีส่วนช่วยให้โครงการฯ ประสบความสำเร็จ ก็จะเกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศได้อย่างมาก แต่การประชาสัมพันธ์เท่าที่ผ่านมาของโครงการฯ ยังทำได้ไม่ทั่วถึงและเพียงพอ ทำให้กลุ่มเป้าหมายของโครงการฯ อาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการฯ อย่างดีเท่าที่ควร ไม่ทราบขั้นตอนในการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกของโครงการฯ ทำให้โครงการฯ ยังมีสมาชิกอยู่ในระดับปานกลาง

ในส่วนของกิจกรรมของโครงการฯ เช่น การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างหอพักเพื่อใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมในระดับปานกลาง อาจเนื่องจาก ที่ผ่านมามีการจัดสัมมนาโดยการเชิญผู้ประกอบการหอพัก นักเรียนนักศึกษาที่เช่าหอพัก มาฟังการบรรยายและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดที่ทางโครงการฯ ได้จัดขึ้น ได้รับความร่วมมือจากผู้เข้าร่วมเป็นอย่างดี แต่ในการประสานงานและการให้ความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสถานศึกษา กลับไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ทำให้โครงการฯ ประสบความปัญหาในเรื่องสถานที่ที่จะใช้เป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์และการสร้างกิจกรรมร่วมกันระหว่างโครงการฯ กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นอกจากนี้หอพักบางแห่งก็ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการที่จะจัดสถานที่ออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาภายในหอพัก เพื่อสนับสนุนให้ผู้เช่าพักได้หันมาเล่นกีฬาให้มากขึ้น ทำให้การจัดแข่งขันกีฬาในบรรดากลุ่มผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักจึงมีน้อย ทั้ง ๆ ที่ผู้เช่าพักมีความต้องการที่จะให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ทำให้ประสิทธิผลในส่วนนี้บรรลุความสำเร็จในระดับปานกลาง

การสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติด พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน อาจเนื่องจากว่า สังคมเมืองถือว่าเป็นสังคมที่มีความเป็นปัจเจกชนสูง คนที่อาศัยอยู่ในเมืองส่วนมากไม่ค่อยรู้จักกัน มีวิถีการดำเนินชีวิตในรูปแบบต่างคนต่างอยู่ ไม่ค่อยมีความสัมพันธ์และผูกพันต่อกัน แม้กระทั่งบ้านที่มีรั้วอยู่ติดกันก็อาจจะไม่รู้จักกัน รวมไปถึงหอพักที่มีอยู่อย่างมากมายในชุมชนต่าง ๆ ผู้ที่เช่าพักในหอพักเดียวกันก็มีเพียงส่วนน้อยที่จะมีความรู้จักหรือสนิทสนมกัน ให้ความร่วมมือในการที่จะสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติด ซึ่งก็จะต้องอาศัยความรู้จักและการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันเป็นพื้นฐานเสียก่อนนั้น ไม่ประสบผลเท่าที่ควรจะเป็น ในขณะที่หอพักที่อยู่ในเขตอำเภอรอบนอก ส่วนใหญ่ผู้ที่เป็นเจ้าของหอพักหรือผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักนั้น จะมีความรู้จักสนิทสนมกันมากกว่าในเมือง เนื่องจากเป็นสังคมแบบกึ่งชนบทซึ่งคนในพื้นที่ให้ความช่วยเหลือและมีความสัมพันธ์กันอยู่เสมอ ส่งผลถึงความร่วมมือกัน

การสร้างเครือข่ายในการต่อต้านยาเสพติดมีมากกว่าหอพักในเมือง แต่โดยรวมประสิทธิผลในส่วนนี้ยังอยู่ในระดับปานกลาง

3) ประสิทธิภาพโครงการฯ ทางด้านจำนวนหอพักที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและได้รับการประกาศให้เป็นหอพักสีขาว โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากว่าการที่หอพักแต่ละแห่งจะผ่านเกณฑ์มาตรฐานและได้รับการประกาศให้เป็นหอพักสีขาวได้นั้น หอพักดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบและมาตรการที่โครงการฯ ได้กำหนดไว้เป็นอย่างดีเสียก่อน โดยเฉพาะในเรื่องการแบ่งประเภทหอพักเป็นชาย - หญิง และการกำหนดเวลาเปิด-ปิดหอพัก ซึ่งกฎ ระเบียบดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยากในการปฏิบัติ เพราะทั้งผู้ประกอบการหอพักและตัวผู้เช่าพักจะได้รับผลกระทบในด้านต่าง ๆ ถึงแม้ว่าจะมีการอนุโลมโดยการแยกชั้นกันอยู่ให้ชัดเจนก็ตาม แต่ก็ยังมีผู้ประกอบการบางรายที่มีการหลบเลี่ยงอยู่ ซึ่งหอพักส่วนใหญ่ที่ให้ความร่วมมือในด้านนี้ จะเป็นหอพักที่กำหนดชัดเจนมาตั้งแต่แรกก่อนเปิดให้เช่าว่าจะจะเป็นหอพักชายหรือหอพักหญิง ถ้าเป็นหอพักขนาดใหญ่มีอยู่หลายตึกหรืออาคาร ก็จะแยกประเภทชาย - หญิงทีหลัง โดยการย้ายผู้เช่าพักที่เป็นเพศเดียวกันให้อยู่ตึกเดียวกัน แต่ในกรณีหอพักที่มีขนาดกลางหรือเล็กหรือมีอยู่เพียงอาคารเดียว จะปฏิบัติตามกฎ ระเบียบได้ยาก เพราะนั่นหมายถึงการที่ต้องสูญเสียผู้เช่าพักส่วนหนึ่งไปและส่งผลกระทบต่อรายได้ของหอพัก ทำให้ยังมีหอพักอยู่หลายแห่งที่ยังมีการหลบเลี่ยง และละเลยต่อกฎระเบียบและมาตรการของโครงการฯ ทำให้โครงการฯ บรรลุผลในเรื่องของจำนวนหอพักที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานและได้รับการประกาศให้เป็นหอพักสีขาวระดับปานกลาง

5.2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก พบว่า ความสนใจและการให้ความร่วมมือของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลการดำเนินงานโครงการฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เทพกร ณ สงขลา (2541) ซึ่งได้วิจัยเรื่องการนำโครงการพัฒนาประมงทะเลชายฝั่งพื้นบ้าน ไปปฏิบัติ: กรณีศึกษาหมู่บ้านประมงทะเลจังหวัดพัทลุง โดยผลการศึกษาพบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการฯ มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนั้น การเน้นให้ผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่ามีความสนใจและความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ มากขึ้น ก็จะส่งผลให้การดำเนินงานโครงการฯ ประสบความสำเร็จมากขึ้นเช่นกัน

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ กับ ประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ พบว่า มีความสัมพันธ์กันเฉพาะแนวทางในการดำเนินงาน ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การประชาสัมพันธ์โครงการฯ กับประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการฯ โดยผู้ ศึกษาเห็นว่า ควรเน้นการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการฯ โดยเฉพาะ ผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพักที่เป็นนักเรียนนักศึกษา โดยใช้การอบรมให้ความรู้ตามแหล่ง สถาบันการศึกษา หอพักที่มีนักเรียนนักศึกษาอาศัยอยู่โดยตรง ซึ่งน่าจะมีประสิทธิผลมากกว่าการ นำแผ่นพับไปแจกไว้ตามหอพัก โดยเฉพาะการให้หัวหน้าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ประชาสัมพันธ์ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้นำชุมชน โดยการประกาศเสียงตามสายภายในชุมชนที่ มีหอพักอยู่ หรือการขอความร่วมมือให้ชุมชนช่วยการกระจายข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับรายงานของ เอนก นาคะบุตร (2537) ที่ได้ศึกษาเรื่องการป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยองค์กรชุมชน โดยผลการศึกษา พบว่า การเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชน โดยที่รัฐเป็นตัวประสานงานและคอยให้ความสนับสนุน จะเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาค่า ได้ อย่างยั่งยืน นอกจากนี้การใช้รถกระจายเสียงไปประชาสัมพันธ์ในแต่ละพื้นที่ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ก็น่าที่จะสามารถทำให้กระจายข่าวสารได้อย่างรวดเร็วและลดค่าใช้จ่ายได้มาก แต่ทั้งนี้การ ประชาสัมพันธ์ในแต่ละรูปแบบก็จะต้องมีความชัดเจนและต่อเนื่องในการดำเนินงาน เพื่อที่จะได้มี ประสิทธิภาพในการประชาสัมพันธ์มากขึ้น

2.2 กฎ ระเบียบและมาตรการ โครงการฯ ผู้ศึกษาเห็นว่า กฎ ระเบียบและมาตรการ ของโครงการฯ ที่ใช้บังคับในบางข้อไม่สามารถปฏิบัติตามได้และมีผลกระทบต่อผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องอยู่ เช่น การแบ่งประเภทหอพักออกเป็นชาย-หญิง แต่ผู้ที่อาศัยเป็นพี่น้องกันแต่ต่างเพศถ้า ให้แยกชั้นกันอยู่ก็ต้องเสียค่าเช่าหอพักมากขึ้น ส่วนการห้ามนำบุคคลภายนอกเข้ามาในหอพัก ถ้า เกิดมีญาติมาเยี่ยมและค้างคืนทางหอพักเองก็ต้องมีห้องหรือสถานที่ไว้ต้อนรับ ซึ่งหอพัก ส่วนมากยังไม่มีความพร้อมในเรื่องนี้ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งของปัญหาที่เกิดขึ้นจากผลกระทบของ มาตรการโครงการฯ ซึ่งทำให้ผู้ที่เช่าพักเอง โดยเฉพาะที่เป็นนักเรียน นักศึกษาไม่อยากจะอยู่ใน หอพักที่เข้าร่วมโครงการฯ ทำให้ผู้ประกอบการหอพักบางรายมีการหลบเลี่ยงไม่ไปจดทะเบียนกับ ทางโครงการฯ เนื่องจากกลัวเกิดผลกระทบในเรื่องรายได้ของหอพัก ดังนั้นในการกำหนดกฎ ระเบียบและมาตรการโครงการฯ จำเป็นที่จะต้องให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย เข้าไปมีส่วนร่วมใน เรื่องดังกล่าว เพื่อที่จะให้การกำหนดกฎ ระเบียบและมาตรการต่าง ๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้ และมี ผลต่อความสำเร็จของโครงการฯ

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศมีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการของผู้เข้าพัก ซึ่งอาจเนื่องมาจากเพศนั้น มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล กล่าวคือ ทำให้มีความสนใจและความร่วมมือกับโครงการฯ แตกต่างกัน นอกจากนี้ระดับการศึกษาก็มีความสัมพันธ์กับความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ ของผู้ประกอบการหอพักและผู้เข้าพัก ซึ่งอาจเนื่องจากการมีพื้นฐานและระดับความรู้ที่ไม่เท่ากัน ก็มีผลต่อความสนใจและการให้ความร่วมมือกับโครงการฯ นั้นแตกต่างกัน ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร.ณิ ชันโท (2544) ที่ได้วิจัยเรื่องการประเมินผลโครงการรับจำนำข้าวเปลือก จังหวัดเชียงใหม่ ที่พบว่าปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคลนั้น มีอิทธิพลต่อระดับประสิทธิผลของการบริหารโครงการรับจำนำข้าวเปลือกโดยตรง

5.2.3 การวิเคราะห์การบริหารโครงการฯ

จากผลการศึกษา พบว่า โครงการฯ เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายจัดระเบียบสังคม เป็นโครงการฯ นำร่องที่มีลักษณะเป็นโครงการฯ ต่อเนื่อง และได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณประจำปีจากศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ ส่งผลให้การดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ มีความต่อเนื่องและมีประสิทธิผล โดยโครงการฯ มีการจัดโครงสร้างองค์กรแบบหน้าที่ (Functional Structure) ซึ่งมีลักษณะการจัดองค์กรที่เป็นการทำงานเฉพาะด้าน คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เสนอแต่งตั้งคณะทำงานคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานหลัก เพื่อสนองตอบต่อนโยบายของรัฐบาลและนำเอานโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ โดยอาศัยการประสานงานระหว่างหน่วยงานตามหน้าที่ เช่น สำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดเชียงใหม่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับหอพักเอกชน เรื่องยาเสพติดก็จะประสานความร่วมมือไปยังศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ รวมไปถึงการประสานงานกับสำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรง มีอำนาจในการสั่งการและดำเนินงานควบคุมหอพักอย่างเต็มที่ ทำให้สามารถกำหนดภารกิจเป้าหมายหรือแนวทางการดำเนินงานได้อย่างสะดวกและชัดเจน ซึ่งที่ผ่านมากการประสานงานดังกล่าวจะมีปัญหาในส่วนของการศึกษาที่ไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน ทำให้การดำเนินงานไม่ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยประเมินผลโครงการฯ โรงเรียนสีขาวของกระทรวงศึกษาธิการ (2540) ที่พบว่า รูปแบบการดำเนินงานโดยเน้นการใช้ระบบการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในทุกๆระดับ และการประสานความร่วมมือ การระดมสรรพกำลังจากหน่วยงานทั้งในภาครัฐและองค์กรต่าง ๆ มีส่วนทำให้การดำเนินงานโครงการ โรงเรียนสีขาวประสบผลสำเร็จได้ง่ายขึ้น

จากการจัดโครงสร้างองค์กรแบบหน้าที่ของโครงการฯ หน่วยงานต่าง ๆ จะถูกแบ่งตามหน้าที่ที่มีการทำงานตามสายการบังคับบัญชา โดยในแต่ละหน่วยงานจะมีผู้บังคับบัญชาเป็นผู้ดูแลควบคุมการทำงาน ซึ่งมีข้อเสียคือ การติดต่อประสานงานร่วมกับผู้บังคับบัญชาในหน่วยงานอื่น ๆ หรือการประสานความร่วมมือไปยังฝ่ายต่าง ๆ จะต้องมีการทำเป็นหนังสืออย่างเป็นทางการหรือเป็นขั้นตอน ทำให้ขาดความยืดหยุ่นในการทำงาน การดำเนินงานเกิดความล่าช้า นอกจากนี้การดำเนินงานโดยใช้หน่วยงานหรือผู้ปฏิบัติงานที่มีหน้าที่ประจำอยู่แล้ว ก็จะเป็นการเพิ่มภาระหน้าที่ให้กับบุคลากร และหากไม่ได้รับผลตอบแทนจากการดำเนินงานดังกล่าวก็อาจจะส่งผลต่อขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิผล แต่รูปแบบการจัดโครงสร้างองค์กรดังกล่าว ก็มีข้อดีคือ อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานจะถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน หน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะถูกจัดเป็นกลุ่มตามหลักเหตุผล ทำให้ผู้ปฏิบัติงานโครงการฯ ทราบหน้าที่และบทบาทของตนในหน่วยงานอย่างชัดเจน ความสัมพันธ์ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชาจะถูกควบคุมโดยกฎระเบียบ ซึ่งเป็นการเอื้ออำนวยต่อการติดต่อสื่อสาร และการดำเนินงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละฝ่ายที่มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจนนี้ ก็จะทำให้ไม่มีการก้าวก่ายหน้าที่หรือเกิดการทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน

ในด้านของการออกตรวจสอบหอพัก จะมีการกระจายอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบไปยังชุดปฏิบัติงานซึ่งมีอยู่ 5 ชุด แบ่งพื้นที่ตามเขตความรับผิดชอบของ สกต. และ สกอ. ในอำเภอเมืองเชียงใหม่และอำเภอสันทราย โดยในแต่ละชุดจะประกอบไปด้วย ตำรวจ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ข้าราชการในเขตพื้นที่นั้น ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการแบ่งหน้าที่ได้เหมาะสม เพราะเป็นบุคคลในพื้นที่ที่จะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น รวมไปถึงการรู้จักสถานที่ได้ดีกว่าหน่วยงานที่เป็นบุคลากรจากส่วนกลาง ส่งให้การดำเนินงานมีความรวดเร็วและเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายทรัพยากรกำลังคน ทำให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ในด้านการติดตามและควบคุมโครงการฯ เท่าที่ผ่านมายังประสบกับปัญหาในด้านจำนวนบุคลากร เนื่องจากสัดส่วนจำนวนหอพักในปัจจุบันกับจำนวนบุคลากรในการดำเนินงานที่อยู่มีความแตกต่างกันมาก ทำให้การดำเนินงานทำได้ไม่ทั่วถึงและครอบคลุม ดังนั้น โครงการฯ ควรมีการขอหรือเพิ่มความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น โดยเฉพาะการเพิ่มบทบาทของชุมชนในแต่ละเขตพื้นที่ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยองค์กรชุมชน ของอนงก นาคะบุตร (2537) ที่พบว่า ชุมชนเองมีความพร้อมและความต้องการที่จะแก้ไขปัญหายาเสพติด หากได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนจากหน่วยงานของรัฐหรือถ้ามอบหมายโครงการฯ ให้แก่ชุมชนดำเนินการได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ควรมีการแต่งตั้งชุดทำงานพิเศษขึ้นจากหน่วยงานหลัก ทำหน้าที่

ตรวจสอบการทำงานของชุดปฏิบัติงานในแต่ละเขตพื้นที่ เพื่อไม่ให้ละเลยต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ และก่อให้เกิดการปฏิบัติงานอย่างแท้จริงและต่อเนื่อง

ในด้านทรัพยากรในการดำเนินงาน โครงการฯ พบว่า การดำเนินงานโครงการฯ ในปีที่ผ่านมา สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดเชียงใหม่มีค่าใช้จ่ายในการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ในการดำเนินงานและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ อยู่ในวงเงิน 70,000 บาท ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับน้อย เนื่องจากค่าใช้จ่ายดังกล่าวส่วนใหญ่จะเป็นในเรื่องของการจัดสัมมนาโครงการฯ ตามสถานศึกษาต่าง ๆ ในขณะที่กิจกรรมของโครงการฯ เช่น การรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด การจัดแข่งขันกีฬาระหว่างหอพัก ที่เป็นส่วนสำคัญยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณมาดำเนินการในด้านนี้อย่างเพียงพอ ทำให้ที่ผ่านมาโครงการฯ ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งทางโครงการฯ ควรมีการจัดสรรค่าใช้จ่ายในแต่ละด้านให้มีความเหมาะสมตามลำดับความสำคัญและผลงานที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้น หรือมีการเพิ่มงบประมาณในการดำเนินงานให้มากขึ้น เพื่อให้การดำเนินงานมีความครอบคลุมในทุกกิจกรรมของโครงการฯ ที่มีการกำหนดเอาไว้ เพราะในงบประมาณนั้น ทางศูนย์ป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจังหวัดเชียงใหม่ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ แต่ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ โครงการฯ ต้องสำรองจ่ายไปก่อน โดยจะต้องมีการจัดบันทึกค่าใช้จ่ายในด้านต่าง ๆ อย่างละเอียดและมีหลักฐานในการใช้จ่ายอย่างถูกต้อง เพื่อขอตั้งเบิกเป็นงบประมาณในแต่ละปีภายหลัง ตามขั้นตอนของทางราชการ ซึ่งก็อาจทำให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน หากหน่วยงานที่รับผิดชอบไม่มีเงินสำรองหรือยังไม่ได้มีการจัดสรรงบประมาณภายในหน่วยงานมาช่วยในส่วนนี้

นอกจากนี้ จากโครงสร้างองค์กรของโครงการฯ จะเห็นว่าในการดำเนินงานมีการประสานงานหรืออาศัยความร่วมมือจากหน่วยงานหลายฝ่าย ทั้งในฝ่ายให้ข้อมูล ข่าวสาร ฝ่ายสนับสนุนงบประมาณหรือวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ และฝ่ายชุดปฏิบัติงานภาคสนามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหอพัก ซึ่งบุคลากรในแต่ละฝ่ายที่ให้ความร่วมมือกัน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีการทำหน้าที่และความรับผิดชอบในงานประจำที่ชัดเจนอยู่แล้ว แต่การให้บุคลากรดังกล่าวเข้ามาทำงานโครงการฯ ย่อมหมายถึงภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบมากขึ้น ต้องแบ่งเวลาในการทำงานประจำและงานโครงการฯ โดยเฉพาะชุดปฏิบัติงานภาคสนามที่ต้องใช้เวลาในการออกตรวจสอบหอพักมาก ซึ่งอาจจะมีผลกระทบต่อการทำงานประจำ และการใช้บุคลากรจากหน่วยงานแบบหน้าทำหน้า อาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานประจำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากไม่มีเวลาเพราะต้องรับผิดชอบงานหลายด้าน และการที่มีงานเพิ่มขึ้นแต่ผลตอบแทนที่ได้รับเท่าเดิมก็อาจทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่ค่อยทุ่มเทหรือมีความใส่ใจในงานโครงการฯ อย่างเต็มที่ ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการดำเนินงานได้ แต่การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวก็มีข้อดีคือ หน้าที่ของแต่ละฝ่ายจะถูกจัดเป็นกลุ่มตามหลัก

หน้าที่และความสำคัญ ทำให้แต่ละหน่วยงานทำหน้าที่หรือรับผิดชอบงานได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เนื่องจากมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำอยู่แล้ว และสามารถนำมาใช้ในงานโครงการฯ ได้ทันที แต่หากมีการตั้งหน่วยงานใหม่ขึ้นมาดำเนินงานโดยตรง ก็อาจทำให้การดำเนินงานมีความล่าช้า เพราะต้องศึกษาทำความเข้าใจในงานที่ได้รับมอบหมายซึ่งอาจไม่เคยทำหรือรับผิดชอบมาก่อน ทำให้เสียเวลาในการดำเนินงานและงานที่ออกมา ก็อาจจะไม่มีประสิทธิผลเท่าที่ควร

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานโครงการฯ

การศึกษาเรื่อง “การประเมินผลโครงการหอพักสีขาวในจังหวัดเชียงใหม่” ผู้ศึกษาได้เสนอแนะข้อคิดเห็นเพิ่มเติม เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการฯ ให้ประสบผลสำเร็จและมีความต่อเนื่องในกิจกรรมโครงการฯ ดังนี้

1) เนื่องจากผลการศึกษา พบว่า การประชาสัมพันธ์โครงการฯ มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานโครงการฯ ดังนั้น ทางโครงการฯ จึงควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น เพราะปัจจุบันมีหอพักสร้างขึ้นใหม่เรื่อย ๆ และมีจำนวนมากขึ้น หากไม่มีการประชาสัมพันธ์ที่ทั่วถึงและต่อเนื่องแล้ว หอพักเดิมก็จะไม่ทราบถึงความเปลี่ยนแปลงของโครงการฯ หอพักใหม่ก็จะไม่ทราบขั้นตอนในการเข้าร่วมโครงการฯ ซึ่งอาจมีผลทำให้โครงการฯ ประสบกับความล้มเหลวลดน้อยลงไป

2) เน้นการให้ผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก โดยเฉพาะที่เป็นนักเรียน นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรมและขั้นตอนในการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อที่จะให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้นและเกิดความผูกพันในวัตถุประสงค์ของโครงการฯ

3) หน่วยงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษา ผู้ประกอบการหอพัก และองค์กรเอกชนต่าง ๆ จะต้องให้ความร่วมมืออย่างจริงจังทั้งในด้านการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมกิจกรรมและร่วมประเมินผลโครงการฯ โดยเฉพาะการประสานงานกันอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีเจ้าหน้าที่ในการให้ความรู้และคำปรึกษาในการดำเนินงาน ซึ่งจะช่วยให้โครงการฯ มีความต่อเนื่องและประสบความสำเร็จมากขึ้น

4) ควรให้ชุมชนหรือผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการฯ เพื่อช่วยสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียน นักศึกษาที่อาศัยอยู่ในหอพักตามชุมชนต่าง ๆ และแจ้งข่าวสารให้กับทางเจ้าหน้าที่ เพราะผู้ที่อยู่ในชุมชนจะมีความใกล้ชิดรับรู้ถึงปัญหาหรือสิ่งที่เกิดขึ้นในหอพักของชุมชนที่เขาอยู่ ได้ดีกว่าเจ้าหน้าที่ที่ไม่สามารถจะควบคุมหรือติดตามได้ตลอด และ

สภาพการณ์ที่ผู้ประกอบการหอพักที่อาจจะปกปิดความจริงไม่กล้าบอกกับเจ้าหน้าที่ เพราะกลัวการที่จะได้รับผลกระทบ ทำให้การดำเนินงานไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

5) ควรเพิ่มกิจกรรมในการสนับสนุนโครงการให้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดแข่งขันกีฬาภายในหอพักและระหว่างหอพัก ซึ่งกลุ่มผู้เช่าพักมีความต้องการและให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ แต่ขาดแกนนำและผู้ประสานงานในการดำเนินงานด้านงบประมาณ สถานที่ และอุปกรณ์กีฬา

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาโดยใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมควบคู่กับการศึกษาเชิงปริมาณ เพราะผลการศึกษาที่ได้จะให้ข้อมูลที่เจาะลึก และการสังเกตพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้ประกอบการหอพักและผู้เช่าพัก เพื่อที่จะได้ข้อมูลเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่ไม่คาดหวัง ทั้งที่เป็นผลลัพธ์ที่พึงประสงค์และไม่พึงประสงค์

2) โครงการฯ เป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่ใช้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดภายในหอพักเท่านั้น ดังนั้น ควรมีการศึกษาถึงแนวทางในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการอื่น ๆ ซึ่งมีเยาวชนเป็นจำนวนมาก เช่น สถานบันเทิง สถานศึกษา โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น เพราะในสถานประกอบการแต่ละประเภท ก็จะมีลักษณะของปัญหาที่แตกต่างกัน ฉะนั้นรูปแบบหรือแนวทางในการแก้ไขปัญหาก็จะแตกต่างกันด้วย

3) เนื่องจากการศึกษาในครั้งนี้ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในส่วนของผู้เช่าพักที่อยู่ในหลากหลายอาชีพ เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบของโครงการฯ ต่อบุคคลประเภทต่าง ๆ การศึกษาในครั้งต่อไปควรเน้นหรือเจาะจงเฉพาะผู้เช่าพักที่เป็นนักเรียนนักศึกษา เพื่อที่จะได้ข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับนักเรียนนักศึกษาที่เป็นเป้าหมายหลักของโครงการฯ ได้อย่างเจาะลึกและครอบคลุมมากขึ้น